

3. Вовк Д. Апологети та критики мультикультуралізму в сучасній західній соціально-політичній теорії / Д. Вовк // Вісник СевНТУ : зб. наук. праць. Серія «Політологія». – Севастополь, 2012. – Вип. 136. – С. 56–60.
4. Вовк Д. Мультикультуралізм як проблема ідеологічного вибору в Україні: конфлікт логіки «модерну» з «постмодерністською риторикою» / Д. Вовк // Актуальні проблеми політики. – 2013. – Вип. 48. – С. 50–57.
5. Шепова Н. ООН и некоторые проблемы регионального миротворчества [Текст] / Н. Шепова // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 6. – С. 3–5.
6. Федотов Ю. ООН – гарант международного мира и стабильности [Текст] / Ю. Федотов // Международная жизнь. – 2003. – № 11. – С. 36–38.
7. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций /С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велемеевой, Ю. Новиковой. – М. : АСТ, 2007. – 571 с.
8. Скубашевська Т. Розвиток мовних стратегій та їх роль у зміцненні міжкультурного діалогу // Мультиверсум. Філософський альманах. Випуск 42. – Київ. — С. 108-110.
9. Тейлор Ч. Демократическое исключение (и «лекарство» от него?) // Мультикультурализм и трансформация постсоветского общества. М., 2002. – 278с.

Колос А.О.

*студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
Ревасевич І.С.

ЮРИДИЧНА ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ

Ми живемо в епоху інформаційних технологій, у часи, коли тотальна глобалізація і комп'ютеризація охоплює усі сектори суспільного життя. Процес глобальної інформатизації не оминув й освітню галузь. Адже на сьогодні у більшості країн світу спостерігається активне впровадження високих технологій в освітній простір з метою підвищення якості надання освітніх послуг і спрощення доступу до наукових та освітніх баз у будь-якій точці планети. Сьогодні освіта розуміється широко та окреслюється різними контекстами як: цінність (державна, суспільна, особистісна); система різноманітних навчальних закладів і освітніх установ; різнорівневий результат; соціокультурний феномен; соціальний інститут, що впливає на стан свідомості суспільства. Якщо розглядати освіту виключно як спосіб надбання і передачі знань, то її метою буде передача та придбання тих умінь і навичок, які потрібні безпосередньо на майбутньому робочому місці. Якщо ж розуміти освіту ширше, то можна стверджувати, що метою процесу освіти є максимально дієве включення людини в культуру, культивування таких людських цінностей, як істина, добро, відповідальність. Найбільше нам імпонує підхід, у

форматі якого освіта – це вітакультурний феномен, об'єкт практикування і наукового пізнання й водночас один із складних способів суспільного виробництва, суть якого полягає в соціалізації, окультуренні, розвитку і самореалізації людини як суб'єкта, особистості, індивідуальності. У цьому змістовому ракурсі система національної освіти – це така сфера духовного життя і сегмент суспільного виробництва, що займається творенням нової людини – громадянина-державника з високим розумовим, соціальним, моральним та духовним потенціалом [6, с. 6].

Задля уніфікації вітчизняної системи освіти та приведення її у відповідність до європейських стандартів в Україні було проведено системну реформу освітньої сфери. Основні інноваційні зміни, які вона пропагувала, стосувалися того, що стратегія розвитку національної системи освіти має формуватись згідно з сучасним інтеграційними і глобалізаційними процесами, відповідати потребам сучасної економіки й вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, що спричинить стійкий рух, розвиток й інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір. Юридична освіта є невід'ємним елементом механізму, що забезпечує поступальний розвиток держави та реалізацію її економічної політики.

Юридична освіта від часів проголошення незалежності України, як зауважує В.Ф. Опришко, залишається однією з важливих складових вітчизняної системи вищої освіти, зважаючи на започатковані в державі реформи політичної, правової, суддівської систем, розвиток ринкових відносин в економіці та не кращий загальний соціально-економічний стан країни [3]. Саме тому питання розвитку юридичної освіти в Україні є актуальним. Основне завдання останньої – підготовка кваліфікованих фахівців у галузі права, які працюють на утвердження в суспільстві верховенства права, правової свідомості й правової культури громадян. Сучасна вища юридична освіта є складною системою, яка взаємодіє з політичною, економічною, культурною та соціальною системами і має забезпечувати їх розвиток висококваліфікованими фахівцями-юристами.

Українські дослідники дійшли висновку, що інтегрований характер сучасної освіти, складність її як суспільного феномену потребують якісно іншого дослідницького підходу до проблем системного функціонування й розвитку даної сфери [1; 2]. Адже нині бракує досліджень, у рамках яких, сфера освіти вивчалася б цілісно у сукупності всіх чинників, що мають на неї вплив. З цієї причини в низці країн світу, починаючи із середини ХХ століття, цілком закономірно розвивається новий науковий напрям – освітологія.

Серед теоретичних концепцій комплексного наукового знання про освіту чітко вирізняють три синонімічних терміни: «освітологія» (А.В. Фурман, В.О.Огнев'юк), «едукологія» (Е.М.Стейнер, Дж.Е. Крістенсен), «освітознавство» (А.І. Субетто, Л.М.Засоріна) [4, с.58]. Якщо коротко розкрити їхнє змістове наповнення, то *освітологія* розуміється як синтетична наукова дисципліна, котра інтегрує нове міжпредметне наукове знання у взаємодоповненні чотирьох її метасистемних складових: а) теорії освітньої діяльності, б) вітакультурної методології як виняткової практики професійного методологування, в) інноваційної моделі модульно-розвивальної освіти, г) фундаментального соціально-психологічного експерименту на предмет створення зон локального –

інтенсивно-розвивального, соціокультурного – освітнього простору (А.В. Фурман); *едукологія* – наука про освіту, що поєднує власне знання про освіту, дані психології і соціології (Е.Стейнер); *освітознавство* – неklasична мультидисциплінарна наука, котра розкриває спрямованість еволюції інституту освіти в бік набуття ним функції важливого цивілізаційного механізму розвитку (А.І. Субетто) [4; 5].

В Україні існують дві наукові фундації, які ґрунтовно займаються розробкою освітологічного напрямку: наукова школа А. В. Фурмана і науково-дослідна лабораторія освітології В.О. Огнев'юка. Аналізуючи їхні наукові праці, бачимо, що об'єктом освітології у теоретичному підході А.В. Фурмана є вітакультурний простір суспільства, а предметом – ідеї, принципи, закономірності розвитку, управління освітнього простору [5; 6]. У той час об'єктом освітології представників наукової школи В.О. Огнев'юка є сама сфера освіти, а предметом – наявні системи і підсистеми освіти, умови і чинники, що впливають на даний етап людської цивілізації [2]. З цього можемо зробити висновок, що освітологія покликана зосередитися на дослідженні сучасної освіти як цілісного суспільного феномену.

Отже, сучасність висуває проблеми, розв'язання яких потребує розвитку системних наукових підходів стосовно формування соціокультурного знання в системі юридичної освіти. Необхідність нового наукового напрямку інтегрованого пізнання освіти – освітології – зумовлена зростаючою роллю освіти в розвитку сучасної цивілізації та її впливом на особистісне становлення людини; глобалізацією, яка спонукає до формування єдиного освітнього простору та вироблення універсальї освіти; потребою вироблення актуальної освітньої політики, принципів та напрямів її розвитку; переходом до масової освіти; інтелектуалізацію економіки та всіх сфер суспільного життя. У теоретичному ракурсі стратегія досліджень з освітології має враховувати сучасні демографічні процеси, ситуацію на ринку праці, ті зміни, які відбулися і відбуваються у самій системі освіти, та чинники, що впливають на її розвиток. За умов ринкової економіки проблема якісної професійної підготовки правників на основі інноваційних підходів є ключовою, зазначають сучасні дослідники, адже від прийнятих законів і підзаконних нормативно-правових актів залежить ефективність функціонування економіки. Прийняття невдалих нормативно-правових актів може порушити природні економічні закони, що призведе до економічного спаду, а то й до глибокої соціально-економічної кризи, що, своєю чергою, спричинить падіння рівня життя населення, руйнацію господарських зв'язків та ін. [3].

Таким чином висновуємо, що на сьогодні система вищої юридичної освіти є складною і взаємодіє з політичними, економічними, культурними та соціальними системами. Вимогою постіндустріального суспільства стає підготовка спеціалістів, компетентних у сфері права, адже воно є одним із дієвих інструментів регулювання економічних відносин. Освітологічний підхід у контексті юридичних знань сприятиме формуванню фахівців нової якості – здатних творчо мислити, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися протягом усього життя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В. Г. Кремень . – К. : Грамота, 2007. – 576 с.
2. Огнев'юк В.О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В.О Огнев'юк, С.О. Сисоєва // Рідна шк. : щомісяч. наук.- пед. журн. – 2012. – № 4-5 (988-989), квітень – травень. – С.44-51.
3. Опришко В. Ф. Особливості підготовки юристів у непрофільних вищих навчальних закладах України: сучасний стан і шляхи подальшого розвитку / В. Ф. Опришко // Правове регулювання економіки. – 2013. – № 13. – С. 6–27.
4. Ревасевич І. Методологічна рефлексія складників освітології як інтегрального наукового напрямку / Ірина Ревасевич // Психологія і суспільство. – 2014. – № 3. – С. 57-68.
5. Фурман А. Методологічна план-карта освітології як синтетичної наукової дисципліни / Анатолій Фурман // Вітакультурний млин. – 2006. – Модуль 4. – С. 4 -18.
6. Фурман А. Освітологія як синтетична наукова дисципліна : проблема завдань, об'єкта, предмета, методу / Анатолій Фурман // Вітакультурний млин. – 2006. – Модуль 3. – С. 4-9.

Коник І.

*студентка групи ПС-31 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.психол.н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи ТНЕУ
Надвинична Т.Л.*

ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА ПСИХОЛОГА З ПІДЛІТКАМИ, СХИЛЬНИМИ ДО ПРАВОПОРУШЕНЬ

На сьогодні проблема схильності підлітків до правопорушень є однією з найбільш актуальних, у зв'язку з негативними соціальними наслідками та поширеністю цього явища. Серйозні занепокоєння викликають якісні показники: зниження віку неповнолітніх правопорушників, зростання жорстокості, зухвалості при скоєнні проступків та злочинів, поява в структурі злочинності неповнолітніх таких явищ, як вбивства, розбійні напади. Проблема залишається актуальною ще й тому що, кількість засуджених підлітків та молоді складає понад 50% від загальної кількості засуджених, окрім того зростає злочинність серед дівчат.

Перед нашим суспільством на сьогодні стоїть питання про те, як можна знизити протиправну поведінку серед дітей і молоді, адже цим мають займатися не лише органи внутрішніх справ а й соціальні служби, центри соціальних служб для сім'ї дітей та молоді, служби у справах дітей, а також фахівці-психологи, котрі працюють у різноманітних освітніх установах та мають здійснювати, насамперед, просвітницьку та профілактичну діяльність щодо попередження цих явищ.